

RETROSPECTIVA ACTIVITĂȚII EDITORIALE A BNRM

Tatiana BAHMUTEANU,
Biblioteca Națională
a Republicii Moldova

Rezumat: Centrul editorial-poligrafic constituie unul din pilonii de bază a Bibliotecii Naționale. Publicațiile sunt și vor rămâne tezaur importante ce au menirea de a fortifica nivelul culturii naționale a generațiilor viitoare. În activitatea editorială, cele mai frecvente publicații, din punctul de vedere al conținutului, sunt: bibliografii, biobibliografii, culegeri de articole, publicații promoționale. Unul dintre principalele obiective al Centrului editorial-poligrafic este axat pe editarea și promovarea publicațiilor sale.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), patrimoniu, publicații, editura.

Abstract: The Editorial and Publishing Centre presents one of the fundamental services of the National Library of the Republic of Moldova. Publications were and will be important treasures for the national culture of generations. The most frequent publications, from the point of view of their contents, are bibliographies, bio bibliographies, collections of articles, promotional publications. Principal objectives of the Centre focus on edition and promotion of realized printings.

Keywords: National Library of the Republic of Moldova (NLBM), heritage, publications, editorial.

Biblioteca Națională a Republicii Moldova, fără îndoială este una din instituțiile fundamentale ale societății actuale, importanța vitală a acesteia fiind redată prin spectrul domeniilor de activitate, cum ar fi cel cultural și științific. Una din funcțiile de bază ale Bibliotecii Naționale este cea de cercetare și punere în valoare a patrimoniului național scris. Organigrama instituției este compusă din 5 direcții și 28 secții/centre ce asigură buna exercitare a funcțiilor principale ale Bibliotecii. Sub pecetea timpului, acest templu al cunoașterii a cunoscut diverse schimbări ca structură, dictate de necesitățile sociale existente corespunzător etapei de dezvoltare, iar una din aceste schimbări a fost și ideea fondării serviciului Editura.

Din punct de vedere istoric, primii pași ai activității editoriale, datează cu sfârșitul anului 1988, iar acest moment ce marchează începutul activității nu poate fi apreciat în mod deplin fără cunoașterea unei personalități remarcabile din domeniul biblioteconomic, Alexe Rău, cel, care, alături de o echipă de profesioniști au stat la temelia înființării și dezvoltării noului serviciu Editura. Începând cu anul 1992 și până în 2017, activitatea serviciului editorial a fost dirijată de doamna Elena Turuta, sub aspect organizatorico-practic. Totodată, din anul 1992 serviciul Editura – constituie un element cheie indispensabil în structura BNRM, care asigură suportul editorial al tuturor serviciilor responsabile de elaborarea lucrărilor din cadrul instituției, dar și al multor biblioteci

publice teritoriale din Republica Moldova. Activitatea editorială a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova se află într-o continuă dinamică și proces de modernizare sub imperiul necesităților societății actuale și totodată contribuie la buna funcționare a instituției ce o reprezintă.

Astfel din anul 2017, odată cu modificarea și restructurarea Organigramei, serviciul Editura își schimbă denumirea în secția Centrul editorial-poligrafic. Acesta la fel are o istorie bogată generată de personalitățile care prin dedicație și sacrificiu au pledat pentru un serviciu desăvârșit în activitatea Centrului. Publicațiile de bază ce au văzut lumina tiparului și care sunt carte de vizită a Centrului editorial-poligrafic sunt și vor rămâne un tezaur important pentru cultura națională a generațiilor viitoare. Trecând succint în revistă retrospectiva realizărilor Centrului editorial-poligrafic, menționăm că în anul 2021 urmează să se împlinescă peste trei decenii de activitate, al cărei funcție constă în totalitatea activităților organizatorice, de creație și de pregătire pentru tipar, tirajare și difuzare a diverselor genuri de tipărituri, elaborate de Biblioteca Națională: informaționale, biblioteconomice, sociologice, științifice și promoționale [1]:

- bibliografii generale și speciale (exhaustive și selective, curente și retrospective); cataloage și repertorii colective; elaborarea unor bibliografii care să cuprindă literatura de ultimă oră utilă profesiei (pe orice suport) în vederea informării bibliotecarilor din întreaga țară;

- publicații de specialitate (lucrări de biblioteconomie, culegeri de studii și comunicări în cadrul sesiunilor științifice, reviste de specialitate, manuale, sinteze, publicații de informare-documentare în bibliologie, programe de dezvoltare, publicații seriale de profil etc.);

- publicații promoționale (calendare, programe, ghiduri, invitații, pliante, cataloage ale expozițiilor, afișe etc.).

Pe parcursul anilor 2017-2020, numărul articolelor în reviste și culegeri a crescut semnificativ, astfel se observă o pondere mai mare în anul 2020 cu 54 de articole, în care au fost oglindite cele mai importante subiecte precum: promovarea lecturii în condiții de criză pandemică, rolul bibliotecilor în domeniul Științei Deschise etc.

În comparație, pentru perioada similară a anului 2019 au fost publicate 27 de articole. De exemplu în anul 2020 au văzut lumina tiparului 25 titluri de lucrări. În tabelul de mai jos urmărim evoluția rezultatelor apariției tipurilor de publicații din cadrul BNRM. Analizând dinamica din diagrama nr.1, observăm că pe parcursul anilor 2017-2020 se atestă o creștere a edițiilor datorită efortului și experienței acumulate de către colectivul instituției.

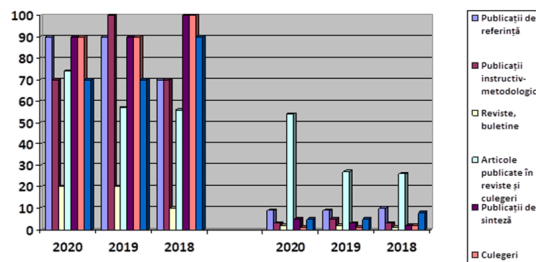

Diagrama nr. 1. Tipul publicațiilor BNRM

Aceste publicații sunt de mare interes pentru actualii bibliotecari, ele vor rămâne comori grăitoare ale bibliotecilor, colecțiilor, personalului la diferite etape ale evoluției noastre, dar și atitudinii Statului față de principala bibliotecă a Republicii Moldova. Astfel, publicațiile sunt arhivate, tirajate și plasate pe site-ul bibliotecii, difuzate prin intermediul bazelor de date în acces deschis și atribuirea codului de identificare DOI, (de exemplu, în baza de date Zenodo.org).

Din cele relatate mai sus, observăm că din anul 1992, Biblioteca editează anual în medie câte 20 de titluri de publicații apărute în câte 25-30 fascicule ce depășește volumul de 150 coli de tipar [2]. Segmentul editorial al BNRM este de o factură aparte. Dintotdeauna produsele editoriale ale Bibliotecii Naționale au fost publicații cu titlu de gratuitate pentru bibliotecile din Republica Moldova, lucru valabil și astăzi. Portofoliul anual de produse editoriale al BNRM include cca 30 titluri de publicații, unele din ele au devenit o carte de vizită a bibliotecii: *Bibliografia Națională a Moldovei* (seriile: *Publicații oficiale*, *Teze de doctorat*, *Moldavistica*), *Calendar Național*, *Biblioteconomia Moldovei: cadru de reglementare*, *Imaginea Republicii Moldova în străinătate*, *buletinul Cultura în Moldova*, *Cronica vieții politico-administrative, social-economice și culturale a Moldovei*, *revista Magazin*

bibliologic, *Buletin bibliologic*, colecția de materiale și documente *Basarabeni în lume* ș. a.[3]. Succesul Centrului editorial-poli-grafic a fost condiționat de mai mulți factori cu caracter economic, material, tehnologic etc. Personalul este esența instituției care garantează succesul apariției lucrărilor de specialitate. În diagrama de mai jos observăm activitatea editorială a BNRM în anii 2017-2020. Ținem să menționăm că publicațiile BNRM au un drum lung de dezvoltare și de creștere, de îmbunătățire a calității acestora. Important este dorința de a schimba lucrurile spre bine, de a căuta metode și tehnici noi pentru promovarea publicațiilor. Astfel în anul 2020 au văzut lumina tiparului 25 titluri de lucrări în volum de 362,1 de coli de tipar, iar în anul 2019 au apărut 38 de titluri cu un volum de 377,4 de coli de tipar, pe baza acestor date am realizat diagrama de mai jos.

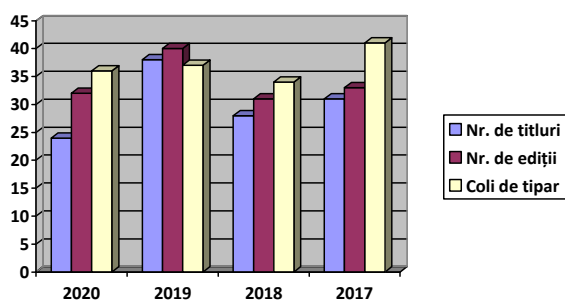

Diagrama nr. 2. Activitatea editorială a BNRM în anii 2020-2017

Revista *Magazin bibliologic* este o publicație de specialitate cu nuanțe științifice și culturale care se adresează publicului larg. Lucrarea apare din anul 1991 la inițiativa ex-directorului, Alexe Rău, care a pus baza și suportul metodologic pentru a valorifica cele mai importante studii din domeniul biblioteconomic. În prezent este cea mai importantă revistă de specialitate cu un aport incontestabil la promovarea mișcării de idei contemporane. De-a lungul anilor în jurul publicației s-au adunat personalități renumite ale domeniului care cercetează tematici inedite și le aduc lumii bibliotecare. Printre obiectivele principale consemnăm în primul rând că se acordă o atenție deosebită terminologiei de specialitate, fiind publicate articole ce abordează problemele existente în activitatea domeniului cerce-

tării și dezvoltării bibliologiei, biblioteconomiei și științe ale informării; precum și modernizarea tehnologiilor de informare și comunicare; Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030. Revista apare în format tipărit și electronic, se editează de două ori pe an, a câte patru numere.

În ultimii ani revista încearcă să valorifice tot mai insistent dimensiunea umană a bibliotecii, să dezvolte competențele profesionale ale bibliotecarului, precum și să stabilească contacte cu alte domenii ce promovează interesele profesiei cât și comunicarea între diferite rețele de biblioteci. În colecția *Magazin bibliologic* veți găsi articole, studii de cercetare, analize semnate de colegii din cadrul Bibliotecii Naționale și din alte instituții. Analizând colecția revistei am observat, că la revistă colaborează un număr impresionant de cercetători, profesioniști din domeniul biblioteconomic, cultural și științific.

În ultimii ani, remarcăm că din Colegiul de redacție al revistei *Magazin bibliologic* fac parte nume notorii care contribuie nemijlocit la îmbogățirea calității publicației.

Din colecția revistei *Magazin bibliologic*

Revista *Magazin bibliologic* oglindește prezentarea realizărilor și experiențelor inovatoare ale bibliotecilor, conținuturilor de calitate, evaluarea nivelului de coordonare a rețelei de biblioteci din cadrul centrelor biblioteconomice, crearea imaginii pozitive a bibliotecii în comunitate, reinventarea serviciilor de bibliotecă, realizând în același timp un studiu comparativ cu situația existentă în afara țării.

În ciuda crizei economice, BNRM își menține poziția privilegiată prin numărul de ediții, ținuta grafică, prin echipa redacțională și colegiul său onorific. În anul 2020 au apărut 25 titluri de publicații, cu un volum editorial de 388,31 coli de tipar.

Caracteristicile acestei activități s-ar putea sintetiza astfel [4, p. 67]:

➤ lucrările realizate au, în cea mai mare parte, menirea de a pune în lumină valorile

documentare, păstrate în colecțiile BNRM;

➤ cele mai frecvente publicații, din punctul de vedere al conținutului, sunt: bibliografii, biobibliografii, culegeri de articole, publicații promoționale;

➤ tirajele publicațiilor sunt reduse, încadrându-se, de regulă, între 30-100 de exemplare;

➤ operațiunile de editare și tehnoprocesare sunt îndeplinite prin resursele umane și materiale ale instituției;

➤ imprimarea este încredințată în multe cazuri tipografiei Primex-Com, dar uneori are loc și în BNRM;

➤ portofoliul de publicații al BNRM continuă să pună la dispoziția specialiștilor din domeniul biblioteconomiei și științe ale informării - o gamă diversificată de publicații, disponibilă în format tipărit și electronic.

Copertile cărților și a materialelor promoționale prezentate artistic

Concluzii: A fost o cale lungă pe care a parcurs-o secția la realizarea căreia a lucrat o echipă de profesioniști, urmează să parcurgă și alte schimbări pentru a îmbunătăți calitatea și conținutul lucrărilor, pentru aceasta este important parteneriatul, care ne va ajuta să facem schimbări,

este unica metodă de urmat într-o societate informațională. Munca în echipă la fel este o necesitate obligatorie și în același timp o bogăție, aici joacă un rol enorm operativitatea și calitatea pe toate segmentele procesului editorial.

Referințe bibliografice:

1. REGULAMENTUL privind activitatea editorială a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova este elaborat în conformitate cu prevederile Legii privind activitatea editorială: nr. 939 din 20.04.2000. In : Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2000, nr 70-72, pp. 8-12. [citat 02 martie 2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108563&lang=ro; Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe: nr. 139 din 02.07.2010. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2010, nr 191-193, pp. 7-26. [citat 02 martie 2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95282&lang=ro; Lege cu privire la biblioteci: nr. 160 din 20.07.2017. In : Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2017, nr. 301-315/529 din 18.08.2017 [citat 02 martie 2021]. Disponibil: <http://www.bnrm.md/files/accesDedicat/Lege-cu-privire-la-biblioteci.pdf>
2. TURUTA, Elena. Activitatea editorială a Bibliotecii Naționale. In: Magazin bibliologic. 2002, nr. 3, pp. 112-115.
3. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova. Fapte și cifre [online]. [citat 19.02.2021]. Disponibil : <http://www.bnrm.md/index.php/arhiva/30-biblioteca/resurse-pentru-mass-media/715-fapte-si-cifre>
4. BIBLIOTECA Națională a Republicii Moldova : Raport anual 2020. Chișinău : BNRM, 2021. 116 p.